

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Іноземні абітурієнти, що вступають на 1 курс ОС «Бакалавр» до Київського національного університету імені Тараса Шевченка, проходять вступні випробування з української мови.

Метою вступних випробувань є виявлення достатнього рівня підготовки з української мови для зарахування на навчання до університету.

Програма вступних випробувань складена відповідно до програми з української мови як іноземної підготовчих відділень для навчання іноземних громадян.

Програма містить:

- вимоги до мовних, мовленнєвих і комунікативних умінь абітурієнтів.

Вони є описом видів компетенцій:

а) комунікативно-мовленнєві компетенції, що містять інтенції, ситуації і теми спілкування, вимоги до мовленнєвих умінь в аудіюванні, читанні, письмі та говорінні;

б) мовні компетенції (певні знання системи мови, уявлень про фонетику, графіку, лексикологію, словотворення, граматику, морфологію, синтаксис);

- зміст і структуру вступних випробувань;

- зразки завдань; - критерії оцінювання;

- список використаної літератури.

Абітурієнт, який успішно пройшов вступні випробування, може бути рекомендований до зарахування до Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

I. ВИМОГИ ДО МОВНИХ І КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ АБІТУРІЄНТІВ

1. 1. ЗМІСТ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

1.1.1. Інтенції

Під час виконання певних комунікативних завдань абітурієнт має реалізовувати такі інтенції:

- вступати в комунікацію, знайомитися, представлятися або представляти іншу людину, вітатися, прощатися, звертатися до кого-небудь, дякувати, вибачатися, відповідати на подяку та вибачення, вітати, вести та завершувати бесіду;

- запрошувати та повідомляти інформацію, ставити запитання, повідомляти про факти та події, особу, предмет, кількість і якість предметів,

про дію, час, місце, причину, мету дії, про можливість, необхідність або неможливість дії;

- висловлювати наміри, бажання, прохання, побажання, пораду, запрошення, згоду, незгоду, дозвіл, заборону, упевненість;

- висловлювати своє ставлення: давати оцінку особі, предмету, факту, події, вчинку, висловлювати міркування, здивування, співчуття.

1.1.2. Ситуації

Абітурієнт має орієнтуватися та реалізовувати свої основні комунікативні наміри в таких ситуаціях:

- адміністративна служба (у деканаті, у дирекції, в офісі тощо);
- у магазині, у кіоску;
- у банку, у пункті обміну валюти;
- на пошті;
- у ресторані, в їдальні;
- у бібліотеці;
- на заняттях;
- на вулицях міста;
- у поліклініці, в аптеці;
- у театрі, у музеї, на екскурсії;
- під час телефонної розмови;
- у гуртожитку, у готелі;
- в аеропорту, у транспорті.

1.1.3. Теми спілкування

Абітурієнт повинен вільно спілкуватися на такі теми:

I. Біографія	1. Розповідь про себе. 2. Офіційна автобіографія. 3. Розповідь про друга, знайомого, родича.
II. Сім'я	1. Ваша сім'я. 2. Сімейні свята. 3. День народження.
III. Навчання, робота.	1. Навчальний заклад, у якому ви навчалися. 2. Ваш робочий день.
IV. Ваша країна. Ваше знайомство з Україною.	1. Природа та економіка рідної країни сьогодні. 2. Пори року. Погода. 3. Історія та культура країн (рідна країна, Україна).
V. Місто	1. Загальна характеристика вашого міста.

	2. Орієнтація в місті Києві.
VI. Ваші інтереси	1. Вільний час. 2. Ваш найкращий друг. 3. Ваше хобі.

1.2. ВИМОГИ ДО МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ

1.2.1. Аудіювання

Аудіювання монологічного мовлення

Абітурієнти мають уміти:

- зрозуміти на слух інформацію, що міститься в монологічному висловлюванні: тему, основну ідею, головну та додаткову інформацію кожної частини повідомлення з достатньою повнотою, глибиною і точністю.

Типи текстів: повідомлення, розповідь, опис, а також тексти змішаного типу з елементами роздуму.

Обсяг тексту: 500-600 слів.

Кількість незнайомих слів: до 3 %.

Темп мовлення: 210 складів на хвилину.

1.2.2. Читання

Абітурієнти мають уміти:

- використовувати різні види читання залежно від поставлених цілей;
- зрозуміти тему тексту, його основну ідею;
- засвоїти як основну, так і додаткову інформацію, що міститься в тексті, з достатньою повнотою, глибиною й точністю;
- інтерпретувати інформацію, викладену в тексті, висновки та оцінки автора.

Тип тексту: повідомлення, розповідь, опис, а також тексти змішаного типу з елементами роздуму.

Максимальний обсяг тексту: до 800-900 слів.

Кількість незнайомих слів: 5-7 %.

Швидкість читання: при читанні на розуміння – 80 -100 слів за хвилину.

1.2.3. Письмо

Абітурієнти повинні вміти створювати письмове монологічне висловлювання на запропоновану тему. Створений текст має бути оформлений відповідно до норм сучасної української мови та містити 20-25 речень.

1.2.4. Говоріння

Монологічне мовлення

Абітурієнти мають уміти:

- самостійно складати зв'язні, логічні висловлювання відповідно до запропонованої теми;
- складати монологічне висловлювання: повідомлення, розповідь, опис, а також тексти змішаного типу з елементами роздуму.

Обсяг продукованого тексту: 20 фраз.

Діалогічне мовлення

Абітурієнти мають уміти:

- розуміти зміст висловлювань співрозмовника в певних ситуаціях (запропонований малюнок);
- адекватно реагувати на репліки співрозмовника;
- починати, вести і закінчувати діалог у різних мовних ситуаціях із різноманітними цілями.

Висловлювання мають бути оформлені відповідно до норм сучасної української мови і загальноприйнятих соціально обумовлених норм мовного етикету.

II. ЗМІСТ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

2.1. ФОНЕТИКА. ГРАФІКА

Загальні положення. Звуки та літери (алфавіт). Орфоепічні норми граматичних форм. Голосні звуки, особливості їх вимови. Букви я, ю, є, ї та їхнє звукове значення. Апостроф в українських словах. Приголосні звуки, особливості їх вимови. Звукове позначення букв щ, дж, дз. Звукове позначення букв г, ґ. Дзвінки та глухі приголосні звуки. Префікси з-, с-. Тверді та м'які приголосні звуки. М'який знак в українських словах. Тверді та м'які приголосні звуки. Зміни в групах приголосних. Спрощення в групах приголосних. Склад. Інтонація. Особливості наголосу в українській мові. Правила вживання апострофа в українських та іншомовних словах. Правила вживання м'якого знака, буквосполучень -ьо-, -йо- та -йю- в українських та іншомовних словах. Правопис ненаголошених голосних. Правопис префіксів, суфіксів української мови. Чергування голосних в українській мові. Чергування в системі приголосних української мови. Подвоєння та подовження приголосних в українських та іншомовних словах. Правопис складних слів. Уживання великої літери.

2.2. МОРФОЛОГІЯ

2.2.1. Іменники

Нормативне вживання форм роду іменників. Нормативне вживання форм числа іменників. Відмінкові форми іменників. Відмінки в українській мові.

2.2.2. Займенники

Відмінювання та правопис займенників. Розряди займенників за значенням. Стилiстичні особливості вживання займенників.

2.2.3. Прикметники

Розряди прикметників за значенням. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників.

2.2.4. Дієслова

Чергування голосних в основах форм дієслів. Система дієслівних форм. Дієвідмінювання. Типові порушення вживання дієслівних форм. Форми недоконаного і доконаного виду. Способи дієслова: а) вираження дії, що відбувалася раніше; б) вираження дії, що відбуватиметься; в) вираження результативної дії; г) вираження минулої та майбутньої результативних дій; д) вираження прохання, побажання, наказу; є) вираження напрямку руху.

2.2.5. Числівники . Відмінювання числівників. Розряди числівників.

2.2.6. Прислівники

2.2.7. Дієприкметники. Творення дієприкметників. Активні й пасивні дієприкметники.

2.2.8. Дієприслівники . Творення дієприслівників.

2.2.9. Прийменники, сполучники, частки, їх правопис.

2.3. СИНТАКСИС

2.3.1. Просте речення

Головні члени речення (підмет, присудок). Другорядні члени речення (додаток, означення, обставина). Звертання. Вставні слова, словосполучення й речення. Речення розповідне, спонукальне і питальне. Окличні речення.

2.3.2. Складне речення

2.3.3. Сполучники у простому і складному реченнях.

2.4. ЛЕКСИКА

Лексичний мінімум базового рівня складає 2300 одиниць. Він забезпечує спілкування в межах тематичного та інтенціонального мінімумів даного

рівня. Основний склад активного словникового запасу обслуговує повсякденну та соціально-культурну сферу спілкування.

ІІІ. ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування складається з письмової та усної частин:

1. Письмо – виконання завдань, написання твору.
2. Виконання лексико - граматичних завдань.
3. Читання тексту та виконання завдань, що перевіряють розуміння прочитаного.
4. Прослуховування тексту та виконання завдань, що перевіряють розуміння прослуханого (одне прочитання).
5. Бесіда в межах запропонованої комунікативної ситуації.

ІV. ЗРАЗКИ ЗАВДАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

ЧИТАННЯ

Завдання 1. Прочитайте текст:

Великий мандрівник з Києва

Він народився в Україні. Йому було двадцять два роки, коли він вирішив піти з дому, щоб подивитися на інший світ, інше життя. Звали його Василь Григорович-Барський. Колись він був студентом Києво-Могилянської академії. І ще тоді вирішив відвідати різні країни світу, щоб дізнатися багато нового на користь собі, своїй батьківщині і людям. Допитливий мандрівник у різних країнах вивчав географію, архітектуру, мистецтво, національні звичаї. Потім він усе це описав у своїх книгах.

У тих країнах, куди він приїздив, він не тільки вчився сам, але й учив інших. На острові Кіпр викладав у школі. Навіть написав там підручник із греко-латинської граматики. Василь Григорович-Барський був одним із найосвіченіших людей свого часу. Він дуже добре знав філософію, історію, риторіку, географію, медицину. Його друзі згадували, що під час подорожей він досконало вивчив іноземні мови тих країн, де бував. Він мав дуже добрі знання з латинської, грецької, польської, італійської, арабської, чеської та російської мов. Сьогодні таких людей називають поліглотами.

Василь Григорович-Барський довго перебував у чужих краях. Після повернення на батьківщину він почав писати книжки, у яких докладно описував усі свої подорожі. Твори Григоровича-Барського були та залишаються дуже популярними. Сучасні молоді хлопці та дівчата читають його розповіді з цікавістю і мріють побувати в різних країнах. Його книги

відіграють особливо важливу роль у національній культурі українського народу.

Завдання 2. Виберіть варіант, який точно відповідає змісту тексту:

1. Василь Григорович-Барський учився в ... .
А) Києво-Могилянській академії   Б) Київському університеті   В) Сорбонні
2. Василь Григорович-Барський знав ... іноземних мов.
А) вісім   Б) сім   В) дев'ять
3. У своїх книжках Василь Григорович-Барський розповідав про ... .
А) життя людей в інших країнах   Б) себе і своїх друзів   В) граматику різних мов
4. Василь Григорович-Барський був ... .
А) дуже освіченою людиною   Б) дуже доброю людиною   В) дуже високою людиною
5. Твори Василя Григоровича-Барського цінують за зібрані в них ... .
А) докладні описи туристичних маршрутів   Б) поезії різних народів   В) цікаві факти про мистецтво й національні звичаї різних країн світу
6. Василь Григорович-Барський народився ... .
А) на острові Кіпр   Б) в Україні   В) в Італії
7. Григорович-Барський почав мріяти про подорожі ... .
А) після закінчення Києво-Могилянської академії   Б) під час навчання в Києво-Могилянській академії   В) ще до вступу до Києво-Могилянської академії
8. Василь Григорович-Барський вирішив піти з дому, ...
А) тому що йому там було погано   Б) тому що він став повнолітнім   В) тому що хотів мандрувати
9. Григорович-Барський свої враження від подорожей описував ... .
А) у газетах   Б) у книгах   В) у журналах
10. Поліглотами називають людей, які ... .
А) люблять подорожувати   Б) знають багато мов   В) мають багато грошей

ПИСЬМО

Завдання 3. Складіть речення, використовуючи такі слова:

1. тому що _____
2. Якщо _____
3. Перед тим _____
4. Хоча _____

5. Крім _____
6. Для того, щоб _____
7. Незважаючи на те, що _____
8. Під час _____
9. Через те, що _____
10. Якби _____

ГРАМАТИКА

Завдання 2. Виберіть правильні варіанти відповіді.

1. Катерина та Марія — учениці ...
 київської школи   київську школу   київській школі
2. Денис Якович — це ...
 відомого фізика   відомий фізик   відомому фізику
3. Учора ми ... необхідну вам книгу.
 знайшов   знайшла   знайшли
4. Моя подруга студентка, вона ... в інституті.
 навчатися   навчається   навчався
5. Наступного тижня група ... екзамен з математики.
 складала   склали   буде складати
6. На екзамені я відповіла на ...
 всіх питань   всі питання   всім питанням
7. Арабські студенти вивчають ... мову.
 українську   українською   українська
8. Ми обіцяли ... реферат своєму викладачеві наступного тижня.
 підготувати   підготуємо   підготували
9. Вони приїхали ...
 електричка   електричкою   електричці
10. Студенти підготували до весняного свята ...
 новий концерт   нового концерта   новим концертом

АУДІОВАННЯ

Завдання 1. Прослухайте текст. Зазначте знаком (+) лише правильні твердження:

- Василь на все життя запам'ятав слова свого батька: “Щастя — це коли в тебе є улюблена справа.”
- Коли він подорослішав, він працював інженером.
- Він фотографував старих і молодих людей, тварин і квіти. Його фотографії подобалися всім.
- Редакторів не дуже сподобалися фотографії Василя.

- Через місяць редактор запросив Василя до себе в кабінет і запропонував йому постійну роботу.
- Так Василь почав працювати лікарем.
- Він тоді послухав редактора та не пішов з газети.
- Ім'я Василя Пескова так і не стало відомим усій країні.
- Це він написав про перший політ у космос Юрія Гагаріна, зробив фотографії першого космонавта.
- Потім Василь працював в Африці.

Текст для аудіювання

Щастя — це улюблена робота

Василь на все життя запам'ятав слова свого батька: “Щастя — це коли в тебе є улюблена справа.” Коли він подорослішав, він працював кіномеханіком і фотографом. Йому подобалося показувати фільми й робити фотографії. Він фотографував старих і молодих людей, тварин і квіти. Його фотографії подобалися всім.

Одного разу він зайшов до редакції молодіжної газети й показав редакторові свої фотографії. Редакторові сподобалися фотографії Василя. Він запропонував Василеві працювати в газеті фотокореспондентом. Василь погодився. А через деякий час він приніс до редакції не лише фотографії, а й свою першу статтю. Редактор взяв і попросив принести ще щось. Через місяць редактор запросив Василя до себе в кабінет і запропонував йому постійну роботу.

Так Василь почав працювати журналістом. Але через тиждень йому зробили перше зауваження щодо помилок в газеті. Ще через місяць у нього було вже шість зауважень. Він пішов до редактора та написав заяву про звільнення. Редактор порвав його заяву, сів поруч із ним і сказав: “Не роби помилок. Я тебе дуже прошу. У тебе є здібності. Треба працювати”. Василь був дуже вдячний редакторові. “Дуже важливо на початку життя зустріти людину, яка може сісти поруч і дати пораду”, — пізніше писав Василь. Він тоді послухав редактора й не пішов із газети.

Через деякий час ім'я Василя Пескова стало відомим усій країні. Це він написав про перший політ у космос Юрія Гагаріна, зробив відомі в усьому світі фотографії першого космонавта.

Потім Василь працював у Сибіру. Разом з геологами він проходив по тридцять п'ять кілометрів по снігу. На Півночі він писав свої статті в літаку та передавав їх до Москви.

Є люди, які кажуть, що журналісти даремно їдять свій хліб. Є люди, що кажуть про них добрі слова. А як гадаєте ви, чи легка робота в журналіста?

ГОВОРІННЯ

Завдання 1. Розкажіть про себе та свою сім'ю.

Завдання 2. Розкажіть про ситуацію, зображену на малюнку.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ АБІТУРІЄНТІВ

Виходячи з вимог НП з української мови як іноземної, затвердженої Науково-методичною радою НМЦ організації навчального процесу Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Стандартів Міністерства освіти і науки України, оцінювання в процесі вступного випробування з української мови для вступу на 1 курс ОС “Бакалавр” іноземних громадян провести в такому порядку:

Письмова робота — 60 бал.

Усна робота — 40 бал.

Під час письмового випробування абітурієнту пропонується 10 завдань різної складності на всі види мовленнєвої діяльності.

Розділ “Читання” складається з двох рівнозначних за складністю завдань, що передбачають по 10 правильних відповідей у кожному, на розуміння прочитаного тексту і оцінюються по 0.5 бал. за кожен правильну відповідь. Максимальна можлива кількість балів за розділ — 10 балів.

Розділ “Письмо” складається з двох завдань. Перше завдання складається з 10 речень, що оцінюються по 0.5 бал. за кожне речення. За умови, коли речення не має змістової компоненти, не закінчене або фраза не є реченням за структурою, воно оцінюється в 0 балів. Кількість балів розраховується таким чином:

Кіл-ть балів, що знімаються	Грам. помилки	Синтакс. помилки
1	2	2
2	3	3
3	4	4
4	5	5
5	6	6

Написання твору (не менше 20 речень) оцінюється таким чином:

Кіл-ть балів	Грам. помилки	Синтакс. помилки
10	1	1
9	2	2

8	3	3
7	4	4
6	5	5
5	6	6
4	7	7
3	8	8
2	9	9
1	10	10

Якщо абітурієнт виконав менше ніж 60% зазначеного обсягу, твір оцінюється в 0 балів. За умови, коли речення не має змістової компоненти, не закінчене або фраза не є реченням за структурою, воно не враховується до зазначеного обсягу твору.

Максимально можлива кількість балів за розділ “Письмо” — 15 балів.

□ Розділ “Граматика” складається з 5-ти рівнозначних за складністю завдань (по 10 речень) і оцінюється по 0.5 бал. за кожну правильну відповідь. Максимально можлива кількість балів за розділ “Граматика”— 25 балів.

□ Розділ “Аудіювання” оцінюється 10-ма балами. За кожне правильне (за змістом запропонованого тексту) речення — по 2 бали. Максимальна можлива кількість балів за розділ “Аудіювання”— 10 балів.

Під час усного випробування абітурієнту пропонується продемонструвати навички говоріння у форматі:

1) монологічного мовлення (до 20 фраз) на запропоновану тему в темпі 150 скл./хв.

До 4 фраз — 0 бал.

4 фрази — 4 бал.

8 фраз — 8 бал.

12 фраз— 12 бал.

16 фраз — 16 бал.

20 фраз — 20 бал.

2) діалогічного мовлення до 20 реплік у бесіді з викладачем за тематичними малюнками в темпі 150 скл./хв.

До 4 реплік — 0 бал.

4 репліки — 4 бал.

8 реплік — 8 бал.

12 реплік— 12 бал.

16 реплік — 16 бал.

20 реплік— 20 бал.

Максимально можлива кількість балів за усне випробування — 40 балів.

Кінцевий результат отримується способом простого додавання балів, що були отримані абітурієнтом за письмову та усну діагностику всіх видів мовленнєвої діяльності.

За результатами вступного випробування виставляються дві можливі оцінки: «рекомендувати до зарахування» (не менше 60 балів) або «не рекомендувати до зарахування» (менше 60 балів).

VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина I. / І.В.Вальченко, Я.М. Прилуцька. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 387 с.

2. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина II. / І.В.Вальченко, Я.М. Прилуцька. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 305 с.

3. Вінницька В.М., Плющ Н.П. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців / В.М.Вінницька, Н.П.Плющ. – К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 1998. - 244 с.

4. Вінницька В.М. Робоча навчальна програма з української мови для студентів-іноземців початкового етапу навчання / В.М.Вінницька, К.Ю. Козачук. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2013. - 91 с.

5. Волощак М. Неправильно-правильно: довідник з українського слововживання / М. Волощак. – К.: Просвіта, 2000.- 124 с.

6. Козачук Г.О. Українська мова. Практикум / Г.О. Козачук. – К.: Вища шк., 2001. – 208 с.

7. Козачук Г.О., Шкурятяна Н.Г. Практичний курс української мови / Г.О.Козачук, Н.Г.Шкурятяна. – К.: Вища шк., 2003. – 184 с.

8. Мелешко В.А Українська література. Повний курс підготовки для вступу до вищих навчальних закладів. / В.А.Мелешко, І.О.Радченко, О.М.Орлова, А.О. Панченков. – К.: Літера ЛТД, 2012. – 544 с.

9. Чистякова А.Б., Селіверстова Л.І., Лагута Т.М. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів /

10. А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2006. – 524 с.